

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2005-730-0040
Dok.: AKA40018

Besvarelse af spørgsmål nr. 2 af 11. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven (Forældelse, skærpelse af straffen for falske afsonere m.v.)(L 9)

Spørgsmål nr. 2:

”Er ministeren enig i, at det er stødende for retsfølelsen, at store bødestrafte kan forældes for personer, som har betalingsmulighed, med den konsekvens, at de pågældende helt slipper for straf?

Vil ministeren være indstillet på nærmere at få undersøgt, hvilke sanktioner, herunder f.eks. samfundstjeneste, der evt. kan indføres med henblik på, at imødekomme det problem, som skitseres i forrige spørgsmål?

Spørgsmålet har tidligere været stillet i folketingsåret 2004-05, 1.samling, jf. L 98, spørgsmål 3.”

Svar:

Efter straffuldbyrdslovens § 90 skal en bøde betales til politiet. Politiet eller Direktoratet for Kriminalforsorgen kan i medfør af reglerne i bødebekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 394 af 17. maj 2001, give henstand med betalingen eller tillade afdragsvis betaling af bøder.

Det følger af straffuldbyrdslovens § 91, stk. 1, at hvis en bøde ikke betales, inddrives den, medmindre politiet skønner, at inddrivelse ikke er mulig eller væsentligt vil forringe den pågældendes levevilkår. Inddrivelse kan ske ved udpantning eller ved indeholdelse i den pågældendes indtægter efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven og reglerne i lov om Det Fælles Lønindeholdelsesregister, jf. straffuldbyrdslovens § 91, stk. 2.

Hvis en bøde ikke betales eller inddrives, kan der træffes afgørelse om, at en forvandlingsstraf af fængsel skal træde i stedet for bøden, jf. straffuldbyrdslovens § 93, jf. straffelovens §§ 53-55. Det følger af § 29, stk. 1, i bødebekendtgørelsen, der er udstedt med hjemmel i straffuldbyrdslovens § 93, at afgørelse om forvandlingsstraf ikke må træffes, hvis skyldneren ikke kan antages at have betalingsevne.

Hvis en skyldner har betalingsevne, men ikke kan betale hele bøden på en gang, vil der således blive fastsat en afdragsordning. En sådan afdragsordning berører ikke den løbende forældelsesfrist med hensyn til de endnu ubetalte beløb. Hvis skyldneren har betalingsevne, men ikke ønsker at indgå en afdragsordning, kan bøden inddrives ved udpantning og ved lønindeholdelse.

Der vil således ikke i praksis kunne være tale om, at store bødestrafte forældes, uden at der er sket i hvert fald delvis inddrivelse eller indtrådt forvandlingsstraf, hvis den skyldige har betalingsevne.

Der kan dog opstå situationer, hvor større bøder hverken kan inddrives eller afdrages fuldt ud af den skyldige, inden forældelsesfristen på i dag 3 eller 5 år, jf. straffelovens § 97 a, udløber, og hvor man efter de gældende administrative retningslinier er afskåret fra at træffe afgørelse om fuldbyrdelse af forvandlingsstraf.

Dette kan forekomme u hensigtsmæssigt, og Justitsministeriet bad derfor i 2003 Straffelovrådet om at overveje spørgsmålet om forældelse af idømte bøder. Straffelovrådet har i betænkning nr. 1441/2004 om dette spørgsmål bemærket (s. 90-91), at afgørelsen af, om der skal ske ændringer i de gældende forældelsesfrister i § 97 a, stk. 1, fortsat må bero på en afvejning af på den ene side hensynet til, at bødefældte ikke i urimelig lang tid efter det tidspunkt, hvor dommen eller vedtagelsen kunne fuldbyrdes, udsættes for fuldbyrdelsesskridt, og på den anden side det ønskelige i, at fristen har en sådan længde, at fuldbyrdelse af bødefafgørelsen efter dens principale indhold, dvs. uden bødeforvandling, regelmæssigt bliver muligt og kan gennemføres under hensyn til den pågældendes økonomiske forhold. Det er Rådets konklusion, at problemet vedrørende de større bøder bedst løses ved, at forældelsesfristen fastsættes til 10 år, når bøden overstiger 10.000 kr., og ellers 5 år.

Med lovforslaget foreslås i overensstemmelse hermed en ændring af straffelovens § 97 a, stk. 1, således, at forældelsesfristen for bøder fremover vil være 5 år, når bøden ikke overstiger 10.000 kr., og 10 år, når bøden overstiger 10.000 kr., jf. lovforslagets § 1, nr. 5.

Med de foreslåede ændringer af forældelsesfristerne for bødestrafte finder Justitsministeriet, at forældelsesfristerne vil have en sådan længde, at fuldbyrdelse af bødefafgørelser normalt vil være muligt inden for fristen.

Med hensyn til spørgsmålet om at anvende andre sanktioner, herunder f.eks. samfundstjeneste, som alternativ til større bøder med henblik på at undgå, at større bøder forældes, skal Justitsministeriet bemærke, at domstolene fastsætter straffen i hver enkelt sag under hensyntagen til lovovertrædelsens grovhed og oplysninger om gerningsmanden, jf. straffelovens § 80. Ved vurde-

ringen af oplysninger om gerningsmanden skal der tages hensyn til dennes almindelige personlige og sociale forhold, dennes forhold før og efter gerningen samt dennes bevæggrunde til gerningen. Oplysninger om gerningsmandens betalingsevne indgår ikke i domstolenes vurdering af, om en forbrydelse i det konkrete tilfælde bør straffes med bøde eller med ubetinget eller betinget fængselsstraf, men indgår alene i forbindelse med domstolenes fastsættelse af en eventuel bødestrafs størrelse, jf. straffelovens § 51. Det ville således kræve en lovændring, hvis der ved afgørelsen af, hvilken strafform der skal anvendes i det enkelte tilfælde, skal kunne lægges vægt på den tiltaltes økonomiske forhold. En sådan lovændring bør efter min opfattelse ikke foretages uden en generel gennemgang af bødeområdet.

Justitsministeriet finder i lyset af den foreslåede forlængelse af bødeforældelsesfristen ikke umiddelbart, at der på nuværende tidspunkt er anledning til at foretage en sådan generel gennemgang af bødeområdet.